

พรภัทร อินทรวรพัฒน์ 2557: ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการก่อหนี้สินของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน) สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน ภาควิชาการพัฒนทรัพยากรมนุษย์และชุมชน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์ สิริรัตน์ เชษฐสุมน, Ph.D. 447 หน้า

ปัญหาหนี้สินครัวเรือนไทยได้เข้าสู่ภาวะวิกฤติ ขณะที่มียางานว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีก่อหนี้สินผ่านกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) เพิ่มขึ้น ถ้านักศึกษาก่อหนี้สินอื่นๆ ขึ้นอีก จะยิ่งทวีความรุนแรงให้กับปัญหาหนี้สินนักศึกษาและครัวเรือนไทย การวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการก่อหนี้สินกยศ.และหนี้สินนอกเหนือกยศ.ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยกลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอนจากนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพฯ จำนวน 5 แห่ง รวม 1,601 คน และใช้แบบจำลองสมการ โครงสร้างร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสัมภาษณ์กลุ่มในการค้นหาปัจจัยเชิงสาเหตุดังกล่าว

ผลการวิจัยพบว่า กรณีหนี้สินกยศ. ในภาพรวมนักศึกษาก่อหนี้สินจากอิทธิพลของความคาดหวังในอรรถประโยชน์จากการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด รองลงมาคือ ค่าครองชีพต่อเดือน พฤติกรรมแบบบริโภคนิยม ทักษะคิดต่อการก่อหนี้สิน รายได้คาดการณ์หลังสำเร็จการศึกษา ความกดดันทางการเงิน อำนาจซื้อของนักศึกษา ทั้งรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน มูลค่าของทรัพย์สินที่มีค่า และปริมาณเงินออมโดยรวม ตามลำดับ ขณะที่นักศึกษาก่อหนี้สินลดลงจากอิทธิพลของสมรรถนะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด รองลงมาคือ ระดับการศึกษาของหัวหน้าครอบครัว รายได้ของครอบครัว การเรียนรู้ทางการเงิน ความตระหนักต่อการออมเงิน ความรู้ทางการเงิน จำนวนเงินออมต่อเดือน และการบริหารจัดการทางการเงินของนักศึกษา ตามลำดับ โดยปัจจัยเหล่านี้ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของปริมาณการก่อหนี้สินของนักศึกษาฯ ได้ร้อยละ 6 ($R^2 = 0.06, p < 0.05$)

กรณีหนี้สินนอกเหนือกยศ. ในภาพรวมนักศึกษาก่อหนี้สินจากอิทธิพลของรายได้คาดการณ์หลังสำเร็จการศึกษามากที่สุด รองลงมาคือ ค่าครองชีพต่อเดือน ความคาดหวังในอรรถประโยชน์จากการศึกษาระดับปริญญาตรี พฤติกรรมแบบบริโภคนิยม ทักษะคิดต่อสถานะเศรษฐกิจ ความกดดันทางการเงินของนักศึกษา รายได้ของครอบครัว ทักษะคิดเชิงบวกต่อการก่อหนี้สิน อำนาจซื้อของนักศึกษาทั้งทรัพย์สิน ปริมาณเงินออมโดยรวมและรายได้ต่อเดือน ตามลำดับ ขณะที่นักศึกษาก่อหนี้สินลดลงจากอิทธิพลของสมรรถนะตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด รองลงมาคือ การเรียนรู้ทางการเงิน จำนวนเงินออมต่อเดือน ความตระหนักต่อการออมเงิน และการบริหารจัดการทางการเงินของนักศึกษา ตามลำดับ โดยปัจจัยเหล่านี้ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของปริมาณการก่อหนี้สินของนักศึกษาฯ ได้ถึงร้อยละ 41 ($R^2 = 0.41, p < 0.05$)

ยิ่งไปกว่านั้น งานวิจัยนี้ได้ค้นพบวัฏจักรของพฤติกรรมแบบบริโภคนิยมที่นำไปสู่การก่อหนี้สินของนักศึกษา จากผลการศึกษา งานวิจัยนี้ได้เสนอแนวทางในทางปฏิบัติในการป้องกันหนี้สินนักศึกษาฯ ทั้งหนี้สินกยศ. และหนี้สินนอกเหนือกยศ. ตลอดจนข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก